

ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНА ФУНКЦІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Досліджено політичну діяльність Верховної Ради України в напрямі консолідації зусиль міжнародного співтовариства щодо забезпечення прав людини в період російсько-української війни. Проаналізовано звернення українського парламенту до іноземних держав та міжнародних організацій, ухвалених упродовж чотирьох років повномасштабного воєнного вторгнення російської федерації в Україну (24.02.2022 р. – 24.02.2026 р.). З'ясовано, що одна частина звернень стосується необхідності захисту різних категорій осіб (цивільного населення, особливо, дітей, військовослужбовців), а інша – обмежень у всіх сферах російської федерації як держави-терориста, що вчиняє злочини проти людяності. Зроблено висновок, що, зважаючи на відсутність чітких алгоритмів діяльності у воєнний період, український парламент належним чином виконав політико-дипломатичну функцію.

Ключові слова: права людини, держава, суспільство, консолідація, публічна влада, парламент, політико-дипломатична функція, політико-правові засади, російсько-українська війна.

Kukuruz Oksana. The political-diplomatic function of the Verkhovna Rada of Ukraine in the sphere of human rights during the Russian-Ukrainian war

The political activity of the Verkhovna Rada of Ukraine is examined in the direction of consolidating the efforts of the international community to ensure human rights during the Russian-Ukrainian war. It analyzes the appeals of the Ukrainian Parliament to foreign states and international organizations adopted over the four years of the full-scale military invasion of the Russian Federation into Ukraine (February 24, 2022 – February 24, 2026). It was found that one part of the appeals concerns the need to protect various categories of persons (civilian population, especially children, military personnel), and the other part

© КУКУРУЗ Оксана Володимирівна – доктор політичних наук, завідувачка Сектору правових проблем політичних інститутів та процесів відділу конституційного і муніципального права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України; ORCID: 0000-0003-1863-3028; e-mail: decennary.ss@gmail.com

concerns restrictions on the Russian Federation in all areas as a terrorist state that commits crimes against humanity. The conclusion made that, given the absence of clear algorithms of activities during the wartime period, the Ukrainian Parliament has duly fulfilled its political-diplomatic function.

Key words: *human rights, state, society, consolidation, public authority, parliament, political-diplomatic function, political and legal foundations, Russian-Ukrainian war.*

Вступ. Тематика прав людини поступово набирала актуальності – від відображення у працях філософів, політичних документах, нормативно-правових актах до реальної практики забезпечення в демократичних державах. XXI століття принесло нові виклики для реалізації прав людини, зокрема російсько-українську війну, в якій держава-агресор порушує всі права людини, зафіксовані в міжнародному праві. Становище України ускладнено тим фактом, що в мирний період до воєнного стану не готувалися належним чином, з-поміж іншого через недостатність стратегічних рішень та сподівання на консенсусне врегулювання спірних питань. Відтак 24 лютого 2022 р. більшість осіб в Україні опинилися в ситуації, коли алгоритму дій у таких умовах не було, як для пересічних громадян, так і для представників органів публічної влади. Права людини, які неналежним чином реалізовувалися в Україні в мирний час, опинилися під подвійною загрозою – внутрішньою і зовнішньою. Діяльність органів публічної влади в Україні в умовах російсько-української війни – це тест на міцність держави та її здатність захищати права громадян.

Важливі функції у сфері прав людини виконує парламент. У період воєнного стану його особливу роль можна обґрунтувати такими позиціями. По-перше, в надзвичайних умовах суспільство основні сподівання зазвичай покладає на парламент як загальнонаціональний представницький орган. По-друге, в кризові періоди завдяки таким ознакам, як виборність і колегіальність, парламент вважається більш легітимним органом, ніж одноосібний глава держави чи призначений уряд. По-третє, парламент ухвалює політико-правові засади забезпечення прав людини та здійснює контроль щодо їх реалізації урядом. В умовах воєнного періоду функції парламенту матимуть деякі специфічні риси, зумовлені національною і глобальною обстановкою, що потребує наукових досліджень.

Метою статті є з'ясування особливостей дипломатичної функції Верховної Ради України в сфері прав людини в умовах російсько-української війни. Задля досягнення цієї мети поставлено такі завдання: з'ясувати підходи до розуміння функцій парламенту, в тому числі дипломатичної функції; провести контент-аналіз політичних документів і правових актів, які ухвалювала Верховна Рада України упродовж чотирьох років повномасштабного воєнного вторгнення російської федерації в Україну; охарактеризувати політичну діяльність українського парламенту в сфері прав людини в напрямі консолідації зусиль міжнародного співтовариства.

Стан розробки проблеми. В останні роки в Україні зростає кількість досліджень і наукових заходів, присвячених правам людини, що зумовлено наслідками російсько-української війни. Конституційно-правовий механізм реалізації та захисту прав людини в умовах війни, в тому числі міжнародний, аналізують О. Скрипнюк [1], А. Крусян [2]. Пошуку належного балансу між безпекою держави та захистом прав людини у воєнний період приділяють увагу К. Романенко, П. Хмеляж, Д. Таран, Ю. Курилюк, І. Пелех [3], В. Ковальчук [4].

Функції парламенту досліджували чимало українських і зарубіжних вчених. Проте не всі дослідження, здійснені в мирний період, актуальні для забезпечення прав людини у воєнний період. Для досягнення мети цієї статті важливими є: усвідомлення, що забезпечення прав людини неможливе без поєднання зусиль демократичних країн, описаного в публікації К. Левенштайна «Войовнича демократія та фундаментальні права» [5]; розуміння функцій парламенту з точки зору політологічного підходу, викладеного в розділі А. Антошевського «Функції парламентів держав Центральної і Східної Європи» [6]; осмислення ролі парламенту в формуванні зовнішньої політики, представленого в праці Є. Яскерні «Парламентська дипломатія» [7]. Проте українська наука і практика потребують дослідження політичної діяльності Верховної Ради України в напрямі міжнародної консолідації задля забезпечення прав людини в період російсько-української війни, що досі окремо не аналізувалося.

Виклад основного матеріалу. Функції парламенту по-різному визначаються в правовій і політичній науках. Правознавці здебільшого описують їх на основі напрямів діяльності, зафіксо-

ваних у правових нормах, а політологи – на основі його впливу на інші політичні інституції та суспільство. Функції парламенту з політологічної точки зору ґрунтовно проаналізував та систематизував А. Антошевський. Серед таких функцій: співтворення державної політики, правотворчість, співпраця з виконавчою владою (Д. Олсон); законодавство, контроль, установлення (правові функції), репрезентація, артикуляція інтересів, легітимізація, формування публічної думки, рекрутація політичних еліт (політичні функції) (Я. Шиманек); правотворчість, контроль, управління кризою, соціалізаційна, легітимізаційна (А. Ар); участь у політичній боротьбі, формування правил політичної гри, формування політики держави (А. Антошевський) [6, с. 216–217].

Як показують результати дослідження, більшість класифікацій функцій парламенту, спрямовані на внутрішню політику. Проте в умовах війни стратегічного значення набуває дипломатична функція парламенту, яка впливає на формування зовнішньої політики. Є. Яскерня звертає увагу, що дипломатія парламенту, на думку чималої кількості дослідників, суттєво відрізняється від класичної. Зокрема тим, що репрезентована багатьма учасниками – депутатами (представниками парламентської більшості і опозиції, групами дружби, різноманітними комісіями), які не завжди дотримуються єдиної офіційної позиції влади. Вчений наводить науковий спір щодо терміна «парламентська дипломатія»: одні дослідники вважають, що дипломатичні функції належать лише уряду і президенту, а інші – що парламенту також. Для розмежування ролі різних інституцій щодо зовнішньої політики Є. Яскерня запропонував такі категорії: «проведення зовнішньої політики», «вплив на зовнішню політику», «участь у міжнародній діяльності» [8, с. 181]. Вчений прогнозує, що, незважаючи на несхвалення деякими дослідниками терміна «парламентська дипломатія», роль цього явища зростатиме. У продовження наукового дискурсу можна рекомендувати вживати термін «політико-дипломатична функція парламенту», що точніше відображатиме його роль у формуванні зовнішньої політики.

Політико-дипломатична функція парламенту обумовлена формою правління в державі та Основним Законом. У Конституції України, в статті 85, зафіксовані повноваження Верховної Ради України, зокрема такі: формування зовнішньої політики (п. 5 ч. 1);

призначення за поданням Президента України Міністра закордонних справ України (п. 12 ч. 1); затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням (п. 14 ч. 1); ратифікація та денонсація міжнародних договорів (п. 32 ч. 1). Крім того, вплив парламенту на зовнішню політику може здійснюватися в таких процесах: затвердження Державного бюджету України, внесення змін, контроль за виконанням, прийняття рішення щодо звіту про його виконання (п. 4 ч. 1); здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України (п. 13 ч. 1).

Російсько-українська війна змусила український парламент активізувати політико-дипломатичну функцію. Верховна Рада України усвідомлює важливість системного формування зовнішньої політики, поєднуючи зусилля парламентських груп дружби та профільних міністерств [9].

Воєнний стан в Україні призвів не лише до передбачуваних законодавством обмежень деяких прав людини, а й до нових викликів щодо забезпечення конституційних прав людини, які не можуть бути обмежені. Для забезпечення деяких прав людини в період російсько-української війни Україна повинна взаємодіяти і співпрацювати з іншими державами, як мінімум через дві причини: 1) значна кількість громадян вимушено перебуває в інших країнах; 2) протистояти російській федерації можна лише в кооперації з іншими цивілізованими країнами, оскільки держава-терорист всю свою економіку спрямовує на нарощування військової могутності, а внутрішні і зовнішні проблеми вирішує воєнними засобами. Україна змушена консолідувати свої зусилля з іншими державами задля захисту таких прав: на життя (ст. 27); на повагу до гідності (ст. 28), на свободу та особисту недоторканність (ст. 29).

Органи публічної влади зобов'язані створити політико-правові умови для забезпечення конституційних прав людини і громадянина. За весь період незалежності український парламент ухвалив 188 звернень, за чотири роки російсько-української війни (24.02.2022 р. – 24.02.2026 р.) – 69 звернень до парламентів і уря-

дів держав світу та міжнародних організацій, у 39 з яких йдеться про права людини. Зміст деяких з них наведемо у таблиці 1.

Таблиця 1

**Звернення Верховної Ради України
до міжнародного співтовариства
щодо прав людини (24.02.2022 р. – 24.02.2026 р.)**

Нормативно-правовий акт	Зміст звернення, що стосується прав людини
Постанова Верховної Ради України від 03.03.2022 р. № 2104-IX	Наголошено, що Україна бореться за повагу до людської гідності, свободу, демократію, рівність, верховенство права та права людини. З метою захисту прав людини висловлено прохання до Організації Об'єднаних Націй – ввести на територію України миротворчі сили.
Постанова Верховної Ради України від 24.03.2022 р. № 2141-IX	Закликано міжнародну спільноту: невідкладно вдатися до рішучих кроків для підтримки України та захисту цивільного населення; притягнути до відповідальності винних у воєнних злочинах та злочинах проти людяності, вчинених військами російської федерації в Україні; об'єднатися та виступити єдиним фронтом проти незаконного вторгнення російської федерації в Україну, зокрема заради відстоювання прав і свобод людини.
Постанова Верховної Ради України від 19.06.2022 р. № 2306-IX	Акцентовано увагу на грубих порушеннях російською федерацією прав і свобод дітей – примусовому вивезенні українських дітей, в тому числі дітей-сиріт; дітей, позбавлених батьківського піклування; дітей, батьки яких загинули на війні російської федерації проти України. Висловлено вимогу – невідкладно вдатися до рішучих кроків для захисту дітей, які відповідно до міжнародних документів мають право: на особливе піклування і допомогу (Загальна декларація прав людини та міжнародні пакти про права людини); турботу, допомогу й захист (Конвенція про права дитини).
Постанова Верховної Ради України від 24.02.2023 р. № 2942-IX	У зв'язку з першими роковинами повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну звернено увагу світу на тяжкі та особливо тяжкі злочини проти прав і свобод громадян України.

Постанова Верховної Ради України від 24.02.2023 р. № 2946-IX	Засуджено істотні та систематичні порушення прав людини в тимчасово окупованому Криму. Закликано тісніше співпрацювати з міжнародними парламентськими асамблеями щодо захисту прав і свобод громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, розробити механізм відновлення порушених прав людини на базі Міжнародної Кримської платформи.
Постанова Верховної Ради України від 24.02.2023 р. № 2947-IX	Висловлено вимогу до світової спільноти – невідкладно вжити рішучих заходів для захисту дітей – громадян України та дітей, які проживали на території України. Акцентовано увагу, що російська федерація порушує фундаментальні принципи захисту дітей у воєнний час – примусово здійснює депортацію українських дітей на територію держави-агресора або в межах тимчасово окупованих територій України, перешкоджає поверненню таких дітей в Україну та намагається «перевиховати» їх, зробити проросійськими.
Постанова Верховної Ради України від 09.12.2023 р. № 3512-IX	Висловлено прохання до держав-членів Європейського Союзу – підтримати відкриття переговорів про вступ України до Європейського Союзу, що сприятиме захисту основоположних прав і свобод людини і громадянина.
Постанова Верховної Ради України від 23.02.2024 р. № 3602-IX	У зв'язку з другими роковинами повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну: закликаю взяти активну участь у реалізації Формули миру Президента України Володимира Зеленського (Української Формули миру) та в установчому Глобальному саміті миру; консолідувати зусилля усіх партнерів України для збільшення допомоги Силам безпеки та оборони України; максимально об'єднатися для протидії та ліквідації загрози, що становить для вільного світу потворне та людиноненавистницьке злочинне утворення, яким натеper є російська федерація; сприяти притягненню до відповідальності осіб, винних у скоєнні воєнних злочинів, злочинів проти людяності, злочину геноциду та злочину агресії, а також прискорити створення Спеціального міжнародного трибуналу.
Постанова Верховної Ради України від 08.05.2024 р. № 3686-IX	Звернено увагу, що російська федерація порушує права і свободи кримськотатарського народу, який є частиною Українського народу. Підкреслено, що єдиним інструментом для повного відновлення прав та свобод кримськотатарського народу є деокупація та реінтеграція Автономної Республіки Крим та міста Севастополя.

Постанова Верховної Ради України від 19.11.2024 р. № 4058-IX	У тисячний день від початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну закликано іноземні держави засудити порушення прав людини, військові воєнні злочини і злочини проти людяності, проти Українського народу.
Постанова Верховної Ради України від 24.02.2025 р. № 4248-IX	У зв'язку з третіми роковинами повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну засуджено злочинну політику російської федерації на тимчасово окупованих територіях України, що призводить до масових порушень прав людини, асиміляції та знищення ідентичності наших громадян, зміни демографічного складу та примусової мобілізації цивільного населення для участі у бойових діях проти України.
Постанова Верховної Ради України від 14.05.2025 р. № 4432-IX	Наголошено на потребі сприяти припиненню практики порушення прав людини і основоположних свобод на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя шляхом підтримки запровадження на всіх рівнях спільної та ефективної санкційної політики.
Постанова Верховної Ради України від 05.11.2025 р. № 4687-IX	Засуджено порушення прав людини та закликано продовжувати посилювати політико-дипломатичний і санкційний тиск на російську федерацію у зв'язку з численними злочинами проти журналістів і працівників медіа.
Постанова Верховної Ради України від 11.02.2026 р. № 4784-IX	Акцентовано, що держава-агресор веде системну політику знищення Українського народу як носія права на самовизначення та єдиного джерела державотворчості на українській землі. Наголошено, що Україна за підтримки світової спільноти реалізує своє невід'ємне право на самооборону. Підкреслено важливість об'єднання зусиль міжнародної спільноти задля рішучої протидії збройній агресії російської федерації проти України та припинення геноциду українців.
Постанова Верховної Ради України від 24.02.2026 р. № 4787-IX	У зв'язку з четвертими роковинами повномасштабного військового вторгнення російської федерації в Україну засуджено безперервні масовані удари російської федерації по території України з використанням ракет, керованих авіаційних бомб та ударних безпілотних літальних апаратів, спрямованих передусім проти цивільного населення та об'єктів інфраструктури. Заклино посилювати протидію російській пропаганді та дезінформації, зокрема поширенню людиноненависницької ідеології расизму.

Джерело: складено авторкою на основі аналізу звернень Верховної Ради України [10].

Отже, місія Верховної Ради України в зовнішній політиці упродовж чотирьох років російсько-української війни полягала в консолідації парламентів та урядів іноземних держав, міжнародних організацій та міжнародних парламентських асамблей на підтримку захисту прав людини в Україні, а також прав українців, які тимчасово вимушено опинилися в інших країнах, у зв'язку зі злочинними діями російської федерації.

Висновки. Проаналізувавши звернення, прийняті упродовж чотирьох років (24.02.2022 р. – 24.02.2026 р.), можемо охарактеризувати функцію Верховної Ради України IX скликання в період російсько-української війни, що стосується консолідації міжнародного співтовариства в сфері прав людини. Вплив парламенту на формування зовнішньої політики точніше окреслювати терміном «політико-дипломатична функція». Ця функція з-поміж іншого була реалізована українським парламентом шляхом: інформування міжнародних організацій про порушення російською федерацією прав людини, особливо прав дітей; прохання вжити відповідних заходів на міжнародному рівні до держави-терориста, яка систематично і масово порушує права людини, тобто здійснює злочини проти людяності; наголошення на уникненні співпраці з російською федерацією на всіх рівнях, оскільки вона порушує міжнародне право, в тому числі в сфері прав людини; виключення російської федерації з різноманітних організацій як спосіб позбавити її негативного впливу на цивілізовані народи; попередження про загрозу для прав людини в інших країнах Європи у разі поширення російської агресії.

Політико-дипломатична функція Верховної Ради України проявляється в приверненні уваги світу до неспровокованої та невинуватої широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України, яка є грубим порушенням прав людини. Український парламент наголошує на необхідності консолідації зусиль та вжиття заходів міжнародним співтовариством, спрямованих на захист: прав цивільного населення; військовополонених; військових кореспондентів та цивільних заручників – громадянських журналістів; прав людей, які перебувають на тимчасово окупованих територіях України, включаючи Автономну Республіку Крим та місто Севастополь; громадян України, а особливо українських дітей, яких викрадає і примусово вивозить держава-агресор; прав

та інтересів дітей за кордоном і повернення їх на батьківщину після закінчення війни.

Частина звернень Верховної Ради України до міжнародного співтовариства стосується різноманітних обмежень російської федерації (політичних, дипломатичних, військових, економічних, фінансових, релігійних, спортивних), що мають за мету ускладнити функціонування держави-агресора, а відтак знизити рівень збройної агресії проти України та відповідно зменшити можливість порушувати права громадян України.

Парламент IX скликання – єдиний за період незалежності України, діяльність якого відбувається в умовах воєнного стану. В нього немає адекватних прикладів, які можна було б застосувати за аналогією. Виходячи з розуміння, що Верховна Рада України з 24 лютого 2022 р. діє в екстремальних умовах, без зразків для діяльності, можна зробити висновок, що політико-дипломатичну функцію вона загалом реалізувала.

Перспективним є дослідження форм реалізації політико-дипломатичної функції парламенту в умовах надзвичайних станів у інших країнах, зокрема європейських.

1. Скрипнюк О. В. Конституційно-правовий механізм реалізації та захисту прав і свобод людини в умовах війни: світовий досвід та Україна. *Правова держава*. 2022. Вип. 33. С. 11–20. DOI: 10.33663/1563-3349-2022-33-11-20. 2. Крусян А.Р. Особливості захисту прав і свобод людини в умовах воєнного стану в Україні: конституційно-правовий аспект. *Правова держава*. 2024. Вип. 35. С. 349–361. DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-348-361. 3. Romanenko K., Chmielarz P., Taran D., Kuryliuk Y., Pelekh I. A systematic review of constitutional regulation of martial law and its impact on citizens' rights. *Global Prosperity*. 2025. Vol. 5. № 3. P. 79–102. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17106974>. 4. Kovalchuk V. Militant Democracy and Human Rights: Challenges and Tasks Facing Ukraine During Wartime and in the Postwar Period. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Сер. Юридичні науки. 2025. Т. 12. № 4 (48). С. 189–201. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.48.189>. 5. Loewenstein K. Militant Democracy and Fundamental Rights. *The American Political Science Review*. 1973. Vol. 31. No. 3. P. 417–432. 6. Antoszewski A. Funkcje parlamentów państw Europy Środkowej i Wschodniej jako przedmiot badań politologicznych. *Ustrój polityczny państwa: Polska, Europa, świat / pod red. S. Sulowskiego, J. Szymanka*. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2013. S. 211–226. 7. Jaskiernia J. Дипломатія парламентарна. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2022. 975 s. 8. Jaskiernia J. Spór o dyplomację parlamentarną.

Przegląd Sejmowy. 2025. № 4(189). S. 169–185. DOI: <https://doi.org/10.31268/PS.2025.323>. **9.** У Верховній Раді обговорили пріоритети парламентської дипломатії. *Телеканал Рада*. 30.05.2023 р. URL: https://www.youtube.com/watch?v=wQ94IX_sjfk (дата звернення: 10.01.2026). **10.** Законодавство України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://surl.li/udgtvn> (дата звернення: 28.02.2026).

References

1. Skrypniuk O.V. Konstytutsiino-pravovyi mekhanizm realizatsii ta zakhystu prav i svobod liudyny v umovakh viiny: svitovyi dosvid ta Ukraina. *Pravova derzhava*. 2022. Vyp. 33. S. 11–20. DOI: 10.33663/1563-3349-2022-33-11-20. **2.** Krusian A.R. Osoblyvosti zakhystu prav i svobod liudyny v umovakh voiennoho stanu v Ukraini: konstytutsiino-pravovyi aspekt. *Pravova derzhava*. 2024. Vyp. 35. S. 349–361. DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-348-361. **3.** Romanenko K., Chmielarz P., Taran D., Kuryliuk Y., Pelekh I. A systematic review of constitutional regulation of martial law and its impact on citizens' rights. *Global Prosperity*. 2025. Vol. 5. № 3. P. 79–102. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17106974>. **4.** Kovalchuk V. Militant Democracy and Human Rights: Challenges and Tasks Facing Ukraine During Wartime and in the Postwar Period. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*. Seriya: "Yurydychni nauky". 2025. Tom. 12. № 4 (48). S. 189–201. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2025.48.189>. **5.** Loewenstein K. Militant Democracy and Fundamental Rights. *The American Political Science Review*. 1973. Vol. 31. No. 3. P. 417–432. **6.** Antoszewski A. Funkcje parlamentów państw Europy Środkowej i Wschodniej jako przedmiot badań politologicznych. *Ustrój polityczny państwa*: Polska, Europa, świat / pod red. S. Sulowskiego, J. Szymanka. Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2013. S. 211–226. **7.** Jaskiernia J. Dyplomacja parlamentarna. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2022. 975 s. **8.** Jaskiernia J. Spór o dyplomację parlamentarną. *Przegląd Sejmowy*. 2025. Nr 4(189). S. 169–185. DOI: <https://doi.org/10.31268/PS.2025.323>. **9.** U Verkhovni Radi obhovoryly priorytety parlamentskoi dyplomatii. *Телеканал Рада*. 30.05.2023 р. URL: https://www.youtube.com/watch?v=wQ94IX_sjfk (дата звернення: 10.01.2026). **10.** Zakonodavstvo Ukrainy. *Ofitsiyniy vebportal parlamentu Ukrainy*. URL: <https://surl.li/udgtvn> (дата звернення: 28.02.2026).

Kukuruz Oksana. The political-diplomatic function of the Verkhovna Rada of Ukraine in the sphere of human rights during the Russian-Ukrainian war

The article examines the political activity of the Verkhovna Rada of Ukraine aimed at consolidating the efforts of the international community to ensure human rights during wartime. It is emphasized that the functioning of public authorities in Ukraine under the conditions of the Russian-Ukrainian war serves as a test of the state's resilience and its ability to protect citizens' rights. A political science approach to understanding the functions of parliament is

revealed. It is recommended to define the influence of parliament on the formation of foreign policy by the term “political-diplomatic function.” It is noted that this function is determined by the form of government and the Basic Law. It is shown that the political-diplomatic function of the Verkhovna Rada of Ukraine, as provided for in the Constitution of Ukraine, is exercised both directly (powers in shaping foreign policy, ratification and denunciation of international treaties) and indirectly (formation of the state budget, oversight of government activities).

The appeals of the Ukrainian Parliament to the parliaments and governments of foreign states, international organizations, and international parliamentary assemblies adopted during the four years of the full-scale military invasion of the Russian Federation in Ukraine (February 24, 2022 – February 24, 2026) are analyzed. It was found that one part of the appeals concerns the need to protect various categories of persons (civilian population, especially children, military personnel), while the other focuses on imposing restrictions on the Russian Federation in all spheres, as a terrorist state committing crimes against humanity. The conclusion is drawn that, given the absence of clear operational algorithms during wartime, the Ukrainian Parliament duly fulfilled its political-diplomatic function.

Key words: human rights, state, society, consolidation, public authority, parliament, political-diplomatic function, political and legal foundations, Russian-Ukrainian war.

Дата першого надходження рукопису до редакції: 25.01.2026 р.

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 10.02.2026 р.

Дата публікації: 03.03.2026 р.